

تاریخچه:

کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران در سال ۱۳۷۳ تاسیس شد. این کتابخانه شامل یک اتاق کوچک در دانشکده پزشکی و با ریاست «جناب آقای دکتر محمدرضا پورمند» شروع به کار نمود. سپس با توجه به انتقال معاونت پژوهشی به ساختمانی چهار طبقه واقع در خیابان دمشق، کتابخانه نیز به آن ساختمان منتقل شده و در طبقات دوم و سوم مستقر شد.

منابع موجود در کتابخانه شامل: کتاب، پایان‌نامه، نشریات فارسی و لاتین پزشکی و دیسک‌های مربوط به مدلین و.... بود.

از جمله خدماتی که در این واحد به مراجعه‌کنندگان ارائه می‌شد: امانت منابع کتابخانه‌ای، استفاده از سالن مطالعه و امکان تهیه کپی بود، که در طبقه سوم قرار داشت. لازم به ذکر می‌باشد تمامی خدمات فقط به پزشکان متخصص دانشگاه علوم پزشکی تهران ارائه می‌گردید.

در طبقه دوم اتاق‌ها مربوط به خدماتی مانند: واحد مدلین، واحد سمعی-بصری، واحد توزیع نشریات ادواری فارسی و لاتین و اتاق روابط عمومی بود. ضمناً اتاق ریاست کتابخانه نیز در این طبقه قرار داشت.

پس از طی مدت سه سال حضور در ساختمان دمشق، برخی از کارکردهای کتابخانه حذف گردید و منابع موجود به مراکز تابعه اهدا گردید. ضمناً پایان‌نامه‌های موجود نیز به کتابخانه ملی ارسال شد. لازم به ذکر می‌باشد، پروسه خرید کتاب از نمایشگاه‌های بین‌المللی نیز از تخصیص بودجه تا خرید کتاب، با همکاری مستقیم کتابخانه مرکزی صورت می‌گرفت.

ساختمان کتابخانه مرکزی در سال ۱۳۸۱ در زمان ریاست «جناب آقای دکتر ابراهیم عزیزی»، به خیابان پورسینا یعنی موقعیت فعلی منتقل گردید و از این پس فعالیت این واحد به صورت متمرکز، در جهت سفارشات نشریات ادواری لاتین از شرکت‌های خارجی و نمایندگی‌های مربوطه ادامه یافت. لازم به ذکر می‌باشد، خریداری نشریات به صورت متمرکز و طی برگزاری مناقصات، انجام شده و طبق درخواست مراکز تابعه به دانشکده‌ها، بیمارستان‌ها و مراکز تحقیقاتی ارسال می‌گردید.

کتابخانه مرکزی دانشگاه به دلیل عهده‌دار بودن امر تهیه منابع اطلاعاتی چاپی، الکترونیکی و هماهنگی و انتظام امور ۳۵ کتابخانه واحدهای تابعه دانشکده‌ای، بیمارستانی و مراکز تحقیقاتی و با توجه به پراکندگی جغرافیایی واحدهای تابعه دانشگاه، با ایجاد کتابخانه دیجیتال دانشگاه (**TUMS Digital Library**) بستر مناسبی جهت فعالیتهای آموزشی و پژوهشی اعضای هیئت‌علمی، محققین و دانشجویان را فراهم آورد. کتابخانه دیجیتال دانشگاه از قسمت‌های اصلی زیر تشکیل شده بود که عبارتند از:

- پایگاه‌های اطلاعاتی

پایگاه‌های اطلاعاتی شامل: مجموعه پایگاه‌های اطلاعاتی **Webspirs**، **Iranmedex** و **Web of Science** بود.

- مجموعه مجلات الکترونیکی

دسترسی به بیش از ۵۰۰۰ عنوان مجله الکترونیکی تمام متن لاتین از مجموعه مجلات الکترونیکی **Ebsco**، **Journals@ovid**، **Proquest**، **Springer**، **Elsevier**، **Blackwell**، **John Wiley**، **Oxford** و ... از طریق سایت کتابخانه دیجیتال دانشگاه امکان‌پذیر بود.

- مجموعه کتاب‌های الکترونیکی

علاوه بر مجلات الکترونیکی، دسترسی به بیش از ۵۰۰ عنوان کتاب الکترونیکی **Kluwer**، **John Wiley** امکان‌پذیر بود.

- مرکز هوشمند جستجو و تامین مقالات علمی (**Smart DOC**)

با هدف تامین و دسترسی به مدارک و مقالات پزشکی در کوتاهترین مدت، به ساده‌ترین روش و کمترین هزینه، با استفاده از روش‌های الکترونیکی این سیستم طراحی گردید.

- نرم‌افزار جستجوی مجلات و کتب الکترونیکی موجود در کتابخانه دیجیتال دانشگاه (**Search E. Resource**)

دسترسی به بیش از ۵۰۰۰ ژورنال الکترونیکی از ۸ مجموعه ژورنال‌های الکترونیکی و ۵۰۰ کتاب الکترونیکی از ۲ مجموعه کتاب الکترونیکی از طریق این نرم‌افزار امکان‌پذیر بود.

- فهرست دسترسی همگانی پیوسته (**Online Public Access Catalog**)

با توجه به پراکندگی جغرافیایی کتابخانه‌های مراکز تابعه دانشگاه و عدم سازماندهی متمرکز منابع اطلاعاتی در کتابخانه مرکزی به دلیل انتخاب سیستم نیمه متمرکز کتابداری برای مدیریت کلان کتابخانه‌های مراکز تابعه، آگاهی از وجود منابع اطلاعاتی مورد نظر در کتابخانه‌ها بسیار دشوار بود. از طریق این فهرست، تمامی منابع اطلاعاتی ۳۰ کتابخانه مراکز تابعه دانشگاه شامل کتب، مجلات، پایان‌نامه‌ها و ... به صورت یکپارچه قابل جستجو بود، که پس از جستجو، کاربر را از محل نگهداری آن مدرک در سطح کتابخانه‌های دانشگاه آگاه می‌کرد.

در این زمان، واحدهای کتابخانه مرکزی به تفکیک عبارت بودند از: واحد اطلاع‌رسانی، واحد آموزش، واحد سفارشات نشریات ادواری لاتین، واحد پشتیبانی رایانه و واحد مجلات منتشره دانشگاه.

لازم به ذکر می‌باشد، در طی گذر زمان برخی از واحدهای مذکور در کتابخانه مرکزی حذف گردیدند اما تا سال ۲۰۱۰ میلادی یعنی سال ۱۳۸۹، روند سفارشات و خرید نشریات ادواری جهت مراکز دانشگاه علوم پزشکی تهران و بر اساس درخواست‌های واصله ادامه پیدا کرد.

تا آبان سال ۱۳۸۹، دو بار دیگر ریاست کتابخانه مرکزی تغییر نمود که طی این سال‌ها ریاست «جناب آقای دکتر عبدالهی» و «جناب آقای دکتر قاضی میرسعید» را شامل می‌شد. لازم به ذکر می‌باشد، ادغام دانشگاه علوم پزشکی تهران با دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز در سال ۱۳۸۹ رقم خورد. لذا کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز با کتابخانه مرکزی وقت دانشگاه علوم پزشکی ایران با ریاست «جناب آقای دکتر جامعی» ادغام گردید و عملاً در کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران، فعالیت‌های کتابخانه‌ای صورت نگرفت.

پس از ادغام، این واحد با ریاست «جناب آقای دکتر کبیری» و با عنوان «مشاور در تامین منابع الکترونیک و ارتقاء مجلات دانشگاه»، فعالیت خود را در زمینه‌های زیر گسترش داد که عبارتند از:

- به‌روزرسانی وب‌سایت مجلات دانشگاه
- نظارت بر کیفیت چاپ و نشر مجلات
- دریافت مجوزهای لازم برای مجلات از وزارت بهداشت و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- دریافت ISSN مجلات دانشگاه
- بررسی مقالات مجلات دانشگاه (فارسی و لاتین) و رفع اشکالات با هماهنگی دفاتر و مسئولین مجلات

- مشاوره جهت ارتقاء کیفی و نمایه شدن مجلات در بانک‌های اطلاعاتی معتبر جهان شامل: **ISI, Pubmed, Scopus, DOAJ, Index Copernicus, Ebsco, Proquest,**

این روند تا سال ۱۳۹۴ ادامه یافت و از ابتدای سال ۱۳۹۴، با انفصال دو دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران، کتابخانه مرکزی علاوه بر اقدامات مربوط به مجلات، با ماهیت جدید کتابخانه‌ای به فعالیت خود تا کنون ادامه داده است.

کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران در حال حاضر دارای دو واحد اصلی شامل واحد امور کتابخانه‌ها و واحد مجلات می‌باشد.

واحد امور کتابخانه‌ها:

از مهمترین و اولین اقدام این واحد در سال ۱۳۹۴، خرید نرم‌افزار جامع کتابخانه‌ای تحت وب آذرسا، برای ۳۰ کتابخانه تابعه می‌باشد. به دلیل اینکه تعدادی از کتابخانه‌های تابعه فاقد نرم‌افزار بوده و جهت ایجاد هماهنگی بین تمامی کتابخانه‌ها، مقرر شد طی تعامل با شرکت پارس آذرخش، خرید نرم‌افزار انجام شود. از سال ۱۳۹۴ تا کنون نیز پیگیری خدمات پشتیبانی، رفع مشکلات نرم‌افزار، درخواست‌های مراکز و ... از طریق تعامل کتابخانه مرکزی با شرکت مربوطه صورت می‌گیرد. ضمناً وب‌سایت کتابخانه مرکزی نیز براساس همان پورتال نرم‌افزار آذرسا شکل گرفته است. اقدامات دیگر انجام شده توسط این واحد، در گزارش عملکرد سالیانه یا شش ماهه از طریق پورتال کتابخانه مرکزی در دسترس می‌باشد.

واحد مجلات:

کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی تهران دارای ۶۲ مجله لاتین و فارسی می‌باشد که از این تعداد ۵۶ عنوان دارای رتبه علمی و پژوهشی، ۱۳ عنوان مجله در نمایه‌نامه معتبر **ISI**، ۱۵ عنوان مجله در نمایه‌نامه معتبر **PubMed** و ۳۷ عنوان مجله نیز در نمایه‌نامه معتبر **Scopus** نمایه می‌شوند. اقدامات دیگر انجام شده توسط این واحد، در گزارش عملکرد سالیانه یا شش ماهه از طریق پورتال کتابخانه مرکزی در دسترس می‌باشد.

لازم به ذکر می‌باشد، از خردادماه سال ۱۴۰۱، کتابخانه مرکزی با ریاست «جناب آقای دکتر حسن‌پور» اداره می‌شود.

روسای کتابخانه مرکزی دانشگاه در گذر زمان:

سال ۱۳۷۳-۱۳۷۶: جناب آقای دکتر محمدرضا پورمند

سال ۱۳۷۷-۱۳۸۰: جناب آقای دکتر عباسعلی کوبک

سال ۱۳۸۰-۱۳۸۲: جناب آقای دکتر ابراهیم عزیزی

سال ۱۳۸۳-۱۳۸۵: جناب آقای دکتر محمد عبدالهی

سال ۱۳۸۵-۱۳۸۹: جناب آقای دکتر سیدجواد قاضی میرسعید

سال ۱۳۸۹-۱۴۰۱: جناب آقای دکتر پیام کبیری

سال ۱۴۰۱- تا کنون: جناب آقای دکتر غلامرضا حسن‌پور